

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. ПРАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ УРЕДБЕ

Правни основ за доношење Уредбе о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања у аутоматизацију и развој ланца вредности у области производње прехранбених производа и прехранбене индустрије (у даљем тексту: Предлог уредбе) садржан је у члану 42. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – УС, 72/12, 7/14 – УС, 44/14 и 30/18 – др. закон), члану 6. Закона о буџету Републике Србије за 2021. годину („Службени гласник РС”, бр. 149/2020), одредбама члана 11. став 3. Закона о улагањима („Службени гласник РС”, број 89/15 и 95/18) и одредби члана 5. став 1. Закона о министарствима ("Сл. гласник РС", бр. 128/2020).

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ УРЕДБЕ

Законом о улагањима („Службени гласник РС”, број 89/15 и 95/18), члан 11. став 3, прописано је да ће Влада, надлежни орган аутономне покрајине или локалне самоуправе донети различите шеме државне помоћи према којима ће се ближе одредити критеријуми за доделу подстицаја.

У том смислу, потребно је посебном уредбом, као шемом државне помоћи, дефинисати услове и начин привлачења директних улагања у области аутоматизације и развоја ланца вредности у области производње прехранбених производа и прехранбене индустрије, критеријуме за доделу средстава, начин и поступак праћења спровођења инвестиционих пројеката и друга питања.

Акционим планом за спровођење Стратегије развоја прехранбене индустрије у Србији за период од 2017. до 2022. године, предвиђене су конкретне мере и активности неопходне за реализацију стратешких циљева у области прехранбене индустрије. Претходном анализом је утврђено да је просечна годишња стопа раста пословних прихода 7%, те је потребно створити услове за повећање обима производње и степена финализације производа. У стратегији се наводи да се најзначајнији проблеми у прехранбеној индустрији огледају у недостатку сировине/набавци сировине лошијег квалитета и техничко-технолошкој застарелости производног процеса који води нерационалном коришћењу ресурса и ниској енергетској ефикасности. Као један од циљева стратегије представљено је подизање нивоа знања и вештина запослених у прехранбеној индустрији, а који ће се омогућити кроз подстицаје.

Стратегијом пољопривреде и руралног развоја Републике Србије 2014 – 2024. године („Службени гласник РС”, број 85/14) сагласно визији, дефинисан је и стратешки развојни циљ који се односи на раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта и техничко-технолошко унапређење сектора пољопривреде у делу који се односи на производњу прехранбених производа и који је перманентан циљ пољопривреде политике Републике Србије, а за који постоји јако упориште у богатим ресурсима, значају сектора производње прехранбених производа за националну економију и развој руралних подручја, као и нарастајућим могућностима извоза хране. Пољопривредно-прехранбени сектор Републике Србије остварио је током протекле деценије значајан напредак у позиционирању на

међународном тржишту. Регионална конкурентност прехранбеног сектора у оквиру тржишта CEFTA земаља је на високом нивоу. Са друге стране, у трговини са ЕУ и другим тржиштима и поред суфицита у размени, структура извоза и учешће прехранбених производа као производа вишег степена прераде није задовољавајуће. Поред тога, даља либерализација трговине и глобализација тржишта прехранбених производа захтева ефикасније мере подршке расту конкурентности српске прехранбене индустрије и већој способности произвођача прехранбених производа да одговоре захтевима савремених потрошача, посебно оних са високим дохотком. Испуњење овог стратешког циља захтева ефикасно управљање и прилагођавање јавним политикама и унапређење институционалног оквира развоја производње прехранбених производа и прехранбене индустрије уопште. Комплексност сектора производње прехранбених производа, јачина изазова са којима се суочава и мултидимензионални аспекти утицаја ове гране индустрије на социјалну и економску структуру, сугеришу да држава не може да избегне своју улогу у руковођењу друштвено одговорном и структурно одрживом развоју. У том смислу, улога државе је да креира амбијент који ће усмеравати одлуке и ублажити нежељене последице аутономних одлука руралних становника и усмерити их у комплексан систем производње хране, кроз повећање хетерогености учесника у производном ланцу. С друге стране, предузетничка иницијатива, иновативност и мотивисаност свих субјеката у сектору производње прехранбених производа постају окоснице њиховог развоја, који мора бити економски одржив и који им мора омогућити независан опстанак на тржишту.

Стратегијом индустријске политике Републике Србије од 2021. до 2030. године („Службени гласник РС”, број 35/20) дефинисан је нови стратешки оквир којим се настоји остварити побољшање конкурентности српске индустрије и унапредити њена позиција на међународном тржишту, уз креирање фокусиране и боље координисане политике развоја индустрије, као и унапређење ефикасности инструмената за њену имплементацију. У стратегији је, као један од циљева и мера, предвиђена мера која се односи на повећање укупног обима инвестиција у индустрију уз раст квалитета инвестиција. Циљ ове мере је прилагођавање критеријума привлачења инвестиција у индустрију и додела средстава домаћим и страним компанијама које улажу у индустријску производњу а којима се повећава домаћа додата вредност, укључење домаћих компанија у међународне међусекторске ланце вредности, инвестиције које више користе домаће факторе (радну снагу, знање, сировине и сл.), инвестиције у области високих технологија, које повећавају додатну вредност у Републици Србији (тј. резултирају софистициранијим производима и услугама) и обраћају пажњу на заштиту животне средине.

Утврђивањем шеме државне помоћи за подстицање аутоматизације и развоја ланца вредности у области производње прехранбених производа и прехранбене индустрије кроз пружање финансијске подршке, утицаће се на развој и имплементацију програма набавке нове опреме и технологије за прехранбену индустрију и омогућиће се развој постојећих и креирање нових ланаца вредности у оквиру наведене области. Кроз повећање обима производње и унапређења начина производње кроз увођење нових технологија, унапредиће се и пласман прерађених производа на инострана тржишта. Аутоматизацијом производног процеса се омогућује не само имплементација нових технологија, већ се стварају предуслови за стварање производа високог и уједначеног квалитета, уз смањење броја фактора који могу утицати на каквоћу производа. Уједно је утицај људске грешке сведен на минимум. Такође, увођењем нових технологија требало би да се осавремени процес производње, те да се стекну нова знања у области технологије производње у складу са актуелним стањем на тржишту, те да се омогући стицање нових знања у овом сегменту.

Поред претходно наведеног, предложена шема државне помоћи утицаће на формирање ланца вредности који представља процес који повезује примарну пољопривредну производњу, прераду и складиштење, где се у свакој фази производу додаје вредност. На овај начин се подстиче и повећање обима производње сировина од стране домаћих произвођача и унапређење њиховог квалитета. Наиме, уколико сваки учесник у ланцу поседује извесност у погледу лица / тржишта коме ће пласирати производе, те уколико је сваки од учесника у низу сигуран у квалитет производа који за њега представља сировину за даљи рад, јача се мотив за улагање у производне ресурсе и унапређење производних процеса. Додатно, подржавањем развоја прехрамбене индустрије требало би да дође до заокруживања процеса производње, те обједињавања примарне пољопривредне производње са прерадом примарних пољопривредних производа у оквиру једног производног циклуса, чиме се ствара чвршћа веза између коопераната и прерађивача производа, а утиче се и на размишљање прерађивача за стварање сопствених извора примарних пољопривредних производа као сировинске базе.

Даље, увођењем могућности доделе подстицаја за аутоматизацију постојећих капацитета и формирање ланца вредности, подстичу се постојећа привредна друштва и задруге, који послују у областима производње прехрамбених производа и прехрамбене индустрије, на унапређење сопствене производње кроз увођење високих технологија, повезивања ради заједничке производње и омогућавање сигурне међусобне размене сировина, полупроизвода и производа, а чији ефекат ће се одразити на повећање извоза и бруто домаћег производа. Сагласно наведеном, ова шема државне помоћи омогућиће остваривање циљева предвиђених Акционим планом за спровођење Стратегије развоја прехрамбене индустрије у Србији.

Такође, процес приступања ЕУ подразумева слободан приступ захтевном тржишту али истовремено и отварање домаћег тржишта конкурентним и субвенционисаним производима из ЕУ. Конкурентност ће у овим условима зависити од способности прилагођавања привредних друштава пословању на заједничком тржишту али и од степена и квалитета подршке развојних политика. Конкурентна прехрамбена индустрија треба да обезбеди динамичан раст инвестиција, високу стопу робног извоза, раст индустријске производње и запослености уз повећање стварања додатне вредности, а што је у складу и са циљевима Стратегије индустријске политике Републике Србије од 2021. до 2030. године.

Имајући у виду наведено, предложеним решењима у уредби обезбеђује се амбијент за наставак низа активности које Република Србија предузима у циљу омогућавања бржег привредног раста путем директних улагања којима се граде нови капацитети и доносе нова знања која повољно утичу на равномеран регионални развој, али и повећање конкурентности привреде Републике Србије кроз повећање извозних капацитета.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. дефинише се предмет уређивања, а који се односи на уређивање критеријума, услова и начина привлачења директних улагања у области производње прехрамбених производа и развој прехрамбене индустрије, вођење евиденције о одобреним подстицајима, као и друга питања од значаја за привлачење директних улагања.

Чланом 2. уређују се дефиниције појмова који се употребљавају у Уредби, а који су од значаја за њену примену.

Чланом 3. уређују су оправдани трошкови. Уређивање трошкова улагања у материјална и нематеријална средства, трошкова закупа пословних просторија као трошкова улагања и друго.

Чланом 4. уређују се извори средстава за реализацију Уредбе.

Чланом 5. уређују се услови за учествовање у поступку доделе средстава, између осталих, да учесник у поступку доделе сопственим средствима обезбеди најмање 25% оправданих трошкова и да се ради о инвестиционом пројекту за који се конкурише пре почетка реализације. Овим чланом уређују се и услови под којима се великом привредном субјекту могу доделити средства.

Чланом 6. уређује се који улагачи и корисници средстава се изузимају од права на доделу средстава. Наиме, средства се не могу доделити привредним друштвима у тешкоћама, привредним друштвима која имају доспеле, а неизмирене обавезе према Републици Србији, привредним друштвима у којима Република Србија, аутономна покрајина или јединица локалне самоуправе има учешће у власништву, привредним друштвима која су у обавези повраћаја недозвољене државне помоћи, као и привредним друштвима којима је раније био раскинут уговор о додели средства подстицаја.

Чланом 7. дефинишу се услови које привредно друштво мора испунити како би се квалификовало за доделу средстава.

Чланом 8. уређују се максимални дозвољени износи подстицајних средстава која могу бити додељена, а у зависности од процента оправданих трошкова улагања за реализацију инвестиционог пројекта.

Чланом 9. уређује се дозвољеност доделе средстава подстицаја за пројекте у области за улагања ради аутоматизације и улагања у ланац вредности, а која се односи на минималну вредност улагања у зависности од тога да ли се ради о аутоматизацији постојећих капацитета или о улагању у ланац вредности.

Чланом 10. уређују се услови за доделу подстицајних средстава у односу на најмањи обавезни период одржања инвестиције на истој локацији у којој се реализује инвестиција, а који представља период гарантованог улагања.

Чланом 11. уређује се рок за реализацију инвестиционог пројекта који траје до три године од дана подношења пријаве за доделу подстицајних средстава и који може бити продужен највише до пет година, као и да се у случају продужења рока продужава време трајања банкарске гаранције.

Чланом 12. уређују се критеријуми за стручну анализу инвестиционих пројеката коју врши Развојна агенција Србије и министарство надлежно за послове пољопривреде.

Чланом 13. дефинише се појам уговора о формирању ланца вредности код заједничког улагања и одређују се његови обавезни елементи.

Чланом 14. уређује се висина подстицаја средстава код улагања ради аутоматизације и улагања у ланац вредности у односу на оправдане трошкове улагања у основна средства, а у зависности од висине улагања у основна средства. Висина се утврђује у процентуалном износу оправданих трошкова улагања.

Чланом 15. објашњава се начин привлачења директних улагања, начин достављања писма о намерама улагача, његова обавезна садржина, обавеза достављања обавештења о могућем нивоу подстицаја улагачу на основу података из писма о намерама,

обавеза улагача да достави своје изјашњење поводом примљеног обавештења, као и назнаку да је обавештење о могућем нивоу подстицаја правно необавезујуће.

Чланом 16. дефинише се подношење пријаве од стране улагача, вршење стручне анализе инвестиционих пројеката и обавештење улагача о висини подстицаја који ће бити предложени Савету за економски развој.

Чланом 17. уређује се образац Пријаве за доделу средстава подстицаја и потребна документација коју је улагач дужан да достави.

Чланом 18. утврђује се испуњеност формалних услова за доделу подстицаја, ситуације у којима се пријаве одбацују, односно одбијају, као и поступак по приговору на одлуку о одбацивању, односно одбијању пријаве.

Чланом 19. уређује се однос Агенције и Савета, као и обавеза министра надлежног за послове пољопривреде присуствовању и учествовању у дискусији на седницама Савета.

Чланом 20. уређује се уговор о додели подстицајних средстава, његови обавезни елементи, изузеци од закључивања анекса уговора као и могућност раскида.

Чланом 21. уређује се начин и динамика исплате додељених средстава, а посебно код заједничког улагања, као и начин утврђивања износа рате и саставни делови захтева за исплату средстава. Овим чланом се уређује и обавеза достављања две потписане бланко соло менице са потписаним меничним овлашћењем у циљу наплате законске затезне камате или банкарска гаранције која покрива и износ могуће законске затезне камате.

Чланом 22. уређена су средства обезбеђења која је корисник средстава дужан да достави у поступку исплате средстава. Уређен је и начин обрачуна законске затезне камате, као и наплата средстава до висине износа исплаћених средстава и прописане законске затезне камате у случају неиспуњења или делимичног испуњења уговорних обавеза.

Чланом 23. уређује се начин извештавања од стране корисника средстава о реализацији инвестиционог пројекта за који су додељена средства. Уређена је садржина извештаја, рокови достављања и закључак извештаја са датим мишљењем ревизора о испуњењу уговорних обавеза.

Чланом 24. уређена је контрола и праћење извршења уговорних обавеза које спроводи министарство надлежно за послове привреде у току реализације инвестиционог пројекта и након истека рока за реализацију инвестиционог пројекта. Контрола висине улагања у основна средства врши се у складу са Начином и поступком контроле висине улагања који је као Прилог 1 саставни део Уредбе.

Чланом 25. уређује се вођење евиденције о одбреним подстицајима.

Чланом 26. уређује се завршна одредба којом се дефинише ступање на снагу Уредбе.

IV. ПОТРЕБНА ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА

За примену предложене уредбе утврђена су средства у Закону о буџету Републике Србије за 2021. годину („Службени гласник РС” број 149/2020) - на Разделу 21 - Министарство привреде, Програм 1510 – Привлачење инвестиција, Функција 410 - Општи економски и комерцијални послови и послови по питању рада, Програмска активност 0003

– Улагања од посебног значаја, економска класификација 454 - Субвенције приватним предузећима у укупном износу од 14.914.273.000,00 динара.